

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

ФЕДЕРКА СЕМЕН ЮРІЙОВИЧ

УДК 339.137.2:338.5:637.1

**Реферат
дипломної магістерської роботи**

**ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МОЛОКА НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ АГРОФІРМА ІМЕНІ
ГАГАРІНА ЗМІЇВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

*спеціальності 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)*

Харків – 2018

Дипломна магістерська робота є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук,
доцент,

**Гацько Анатолій
Федорович,**

Харківський національний
технічний університет
сільського господарства імені
Петра Василенка,
професор кафедри організації
виробництва, бізнесу та
менеджменту.

Захист відбудеться 21 лютого 2018 р. на засіданні
Державної екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою:
61002, м. Харків, вул. Артема, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Однією з найважливіших галузей тваринництва України є молоко, яке виробляється від господарського використання ВРХ і є сировиною для виробництва молочних продуктів. Молоко та молочні продукти входять до основного повноцінного харчування населення. За найпоширенішими рекомендаціями доросла людина повинна споживати 750мл молока на день, це 273,75 кг на рік. За роки спостерігається тенденція до зниження виробництва молока.

На сьогодні більшість аграрних підприємств не отримують достатніх фінансових ресурсів в результаті здійснення господарської діяльності. Це можна пояснити тим, що на підприємстві недостатня кількість кваліфікованих кадрів, та відсутність посади менеджера на більшості господарств та взагалі недостатня забезпеченість всіх виробничих процесів. Також низька підтримка держави.

Досить низький рівень конкурентоспроможності товарів сільського господарства на світовому ринку через слабе ресурсозабезпечення, застаріла матеріально-технічна база та технології виробництва, що призводить до високих затрат матеріальних, трудових та енергетичних ресурсів. Збільшення собівартості виробленої продукції веде до зростання цін, що призводить до зниження споживання продукції харчування у тому числі молока та молочної продукції, дешевші продукти замінюють дорожчі. Низька якість виробленої продукції яка не відповідає встановленим стандартам.

Тому тема підвищення конкурентоспроможності молока та молочної продукції, є актуальною, щоб забезпечити населення більш якісним та відносно

дешевшим продуктом та дасть змогу конкурувати з виробниками інших країн.

Метою дипломної роботи є пошук шляхів конкурентоспроможності виробництва та реалізації молока у сільськогосподарських підприємствах і їх економічне обґрунтування. На основі поставленої мети треба вирішити такі завдання:

- оцінити сучасний стан галузі в умовах ринкових відносин
- визначити показники ефективності та конкурентоспроможності виробництва молока;
- провести економічний аналіз підприємства за три роки
- виявити внутрішньогосподарські резерви збільшення виробництва продукції;
- обґрунтувати шляхи підвищення конкурентоспроможності молока

Об'єктом дипломної роботи шляхи підвищення конкурентоспроможності виробництва та реалізації молока в ТОВ Агрофірма імені Гагаріна.

Предметом дослідження є теоретичні і прикладні проблеми підвищення конкурентоспроможності виробництва молока в сучасних умовах.

Методи дослідження. включає систему статистико-економічних методів в поєднанні з теоретичними аспектами формування шляхів підвищення конкурентоспроможності. Використані наступні методи в процесі дослідження: абстрактно-логічний (вивчення теорії, пошук шляхів вдосконалення менеджменту, формулювання висновків); статистико-економічний (аналіз розвитку і оцінка ефективності виробництва молока); розрахунково-конструктивний (обґрунтування і розрахунок натуральних і вартісних показників

виробничих витрат на виробництво молока); системного та порівняльного аналізу (аналіз розвитку господарства по рокам); та ін. Достовірність результатів, висновків і пропозицій підтверджується розрахунками, застосуванням значного фактичного матеріалу.

Інформаційною базою досліджень були річні звіти ТОВ Агробірма імені Гагаріна, нормативні акти України, матеріали Державної служби статистики України, спеціальна економіка література, довідково-інформаційні матеріали, літературні джерела з агробізнесу, менеджменту в сільському господарстві, матеріали періодичних видань, результати власних спостережень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні шляхів підвищення конкурентоспроможності господарства. А саме:

- покращення ресурсного забезпечення виробництва молока;
- виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення виробництва продукції;
- виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення якості продукції;

Практичне значення одержаних результатів Магістерська робота виконана на замовлення ТОВ Агробірма імені Гагаріна Зміївського району Харківської області. Висновки та пропозиції, одержані в процесі дослідження, спрямовані на створення і ефективне функціонування виробничо-комерційної діяльності господарства та на прийняття конкретних управлінських рішень щодо розробки шляхів впровадження та вдосконалення конкурентоспроможності молока.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень є основою для підвищення конкурентоспроможності. Результати досліджень опубліковані в Віснику СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ в 2017 році, та в матеріалах III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів» в 2018 році.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 90 сторінок комп'ютерного тексту, містить 25 таблиць, 2 рисунка та 3 графіка. Список використаних джерел налічує 52 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності продукції» розглянуто: Економічну сутність категорії «конкурентоспроможності», особливості формування конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, оцінка конкурентоспроможності молока на сільськогосподарських підприємствах України.

У другому розділі «аналіз конкурентоспроможності виробництва молока в ТОВ Агрофірма імені Гагаріна» Зміївського району Харківській області» розглянуто: організаційно-економічну характеристику ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна», оцінку ресурсного потенціалу, аналіз виробництва продукції тваринництва в ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна».

У третьому розділі «шляхи підвищення конкурентоспроможності молока в ТОВ Агрофірма імені Гагаріна Зміївського району Харківській області» розглянуто: напрями підвищення конкурентоспроможності молока в підприємстві, обґрунтування заходів щодо вдосконалення організації виробництва молока на підприємстві, підвищення економічної ефективності від впровадження запропонованих заходів .

ВИСНОВКИ

1. У підвищенні ефективності виробництва молока, важливе місце займає науково обґрунтоване перспективне планування основних напрямів розвитку молочного скотарства. Перспективне планування напрямів розвитку тваринницьких галузей тісно пов'язане з поглибленням спеціалізації сільськогосподарського виробництва.

2. Основою високої продуктивності та ефективності тваринництва є повноцінна годівля худоби якісними кормами. Наукові дослідження і досвід передових господарств свідчать, що, реалізувавши генетичний потенціал худоби, яка утримується на підприємстві, можна збільшити виробництво та якість молока в 1,5-2,0 рази. Для цього необхідно значно вдосконалити кормовиробництво і перетворити його на спеціалізовану галузь.

3. При вирощуванні і відгодівлі корів є ряд резервів, використання яких може підвищити ефективність галузі. Такими резервами можуть бути: підвищення якості кормів за рахунок їх збалансування по поживних речовинах; зменшення загибелі та яловості тварин або її недопущення.

4. Якість кормів, є одним з основних факторів ефективного розвитку молочного скотарства. Оптимальні строки заготівлі кормових культур забезпечують максимальний вміст цукру й обмінної енергії в кормі, високий рівень споживання і перетравлення його тваринами. Суворе дотримання технології і санітарних норм силосування, ущільнення і зберігання силосу забезпечує мінімальні втрати заготовленого корму. Застосування безризикових технологій, вибір яких залежить від конкретних умов заготівлі кормів (використання хімічних консервантів і біоаквасок, плющення зернофуражу та ін.), дозволяє одержувати

високоенергетичні якісні корми і значно зменшити втрати поживних речовин при заготівлі та зберіганні. Удосконалення системи годівлі, відносно недорогих грубих кормів із вмістом у кілограмі сухої речовини обмінної енергії 10,0– 76 10,5 МДж, сирого протеїну – 16–18%, сирій клітковини – 25–27% при оптимізованому вмісті в структурі раціону сінажу та силосу по 28–30% відповідно, забезпечує зниження загальної вартості кормів на 6–10%, що, у свою чергу, дасть економічний ефект у вигляді зниження собівартості молока в середньому на 5%. Якість кормів впливають не тільки на кількість удою молока з однієї корови але і на якість. Одним з важливих факторів якості молока, є вміст жиру. Також корм який містить фосфор та кальцій сприяє на удій, а і на вміст жиру, ще коровам потрібна поварена сіль (70-90 г шодня).

5. Підняти жирність молока за рахунок племінної роботи на 0,4%, але цей процес займає 8-10 років.

6. На підставі визначення безбиткового об'єму виробництва і реалізації м'яса в ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна» можна зробити висновок, що на данному етапі виробництва молока є прибутковим для підприємства. Повна собівартість 1ц реалізованої продукції молока складає 499,03 грн при ціні реалізації у 572,08 грн. Підприємство має маржинальний дохід на рівні 87,23 грн з 1 ц молока. Для безбиткового виробництва м'яса підприємству необхідно виробляти 6196,22 ц продукції, при цьому виручка при безбитковому виробництві молока складатиме 3544,67 тис.грн, коли наразі виручка складає 2179377,07 грн. Зона економічної безпеки на підприємстві складатиме – 516,12%.

7. Розрахувавши економічну ефективність виробництва молока на перспективу, підприємство може вибрати два шляхи підвищення ефективності виробництва молока, перше - це зменшення перевитрат на корми на

10%, зменшить собівартість одиниці продукції до рівня 462,84 грн. Щодо прибутку, то підприємство отримає по проекту 5127,2 тис. грн, що дасть змогу підвищити рентабельність товарної продукції. Другий шлях - це спрямувати свою діяльність на збалансування кормів, яке збільшить якість молока та вміст жиру до 4%. В свою чергу це призведе до збільшення ціни реалізації до 752,03 грн. ц. Повної собівартість продукції збільшиться з на 188,18 тис. грн. підприємство отримає прибуток 10690,2 тис. грн.

8. Експлуатація молокопроводів значно підвищує показники якості молока і є більш економним варіантом порівняно з обладнанням доїльних залів. Перевагами молокопроводів є: мінімальна кількість води, енергії і 73 засобів очищення, що витрачаються в процесі доїння та промивання молокопроводу; оптимальні умови для збереження здоров'я корів, оскільки в молокопроводі молоко надходить безперервно, що запобігає захворюванням на мастит; мінімальна витрата матеріалів на складання молокопроводу; надійна й міцна конструкція для щоденного використання; висока продуктивність; оптимальне співвідношення ціни та якості.

Ефективність концентрації виробництва, оптимальний розмір господарства спроможні мінімізувати витрати, пов'язані з локалізацією або розосередженням корів на тваринницьких об'єктах. Основний вплив на рівень концентрації молочного скотарства має технологія доїння. Висока вартість трудових ресурсів вимагає від товаровиробників молока зниження трудомісткості. Найбільш простим шляхом є концентрація виробництва із локалізацією поголів'я, що дозволяє впроваджувати високопродуктивні доїльні зали.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Federka S., Lsman O. Features planning innovation activity / С.Ю. Федерка // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 1. – С. 72 – 75.

2. Federka S. Main directions of improving competitiveness of milk production / С.Ю. Федерка // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 2. – С. 1737 – 140.

АНОТАЦІЯ

Федерка С.Ю. “шляхи підвищення конкурентоспроможності молока в ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна» Зміївського району Харківській області”.

В дипломній магістерській роботі автором розглянуто теоретичні, методичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності аграрного підприємства. Проаналізована динаміка ефективності виробничої діяльності ТОВ Агрофірма імені Гагаріна. Наведені перспективні напрями підвищення економічної ефективності. Запропоновано збалансувати корми, що дозволить підвищити рівень економічної ефективності виробництва молока.

Ключові слова: конкурентоспроможність, збалансованість кормів, резерви, економічна ефективність.

SUMMARY

Federa S.Yu. "Ways to increase the competitiveness of milk in the com" Gagarin Agro-firm "in the area of the Zmeiv district of the Kharkiv region)."

In the graduation thesis the work a author considers theoretical, methodological and applied aspects of increasing the competitiveness of the agrarian enterprise. The dynamics of efficiency of production activity of Gagarin Agrofirma Ltd. is analyzed. The prospective directions of increase of economic efficiency are indicated. It is proposed to balance feed, which will increase the level of economic efficiency of milk production.

Key words: competitiveness, balance of feeds, reserves, economic efficiency.

Комп'ютерний набір і верстка
Ф.С. Юрійович

Підп. до друку 05.02.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Артема, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.